

## DÜŞÜNCEYE DAYALI METİNLER

Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

Engellilik olgusu insanlık tarihi kadar eski bir konu. Toplum içinde bu kadar iç içe yaşadığımız insanlar, tarihin çoğu döneminde dışlanmış durumdadılar ve maalesef ki kimi toplumlarda hala toplumdan uzak yaşatılıyorlar. Engellilere ait ilk kalıntılar bu günkü Irak civarlarında yapılan kazılarda ortaya çıkıyor. Burada bulunan kalıntının tarihinin M.Ö. 45 bine kadar dayandığı düşünüyor. Ağır engellilik izlerine rastlanan bu engelli bireyin gözünün görmediği ve sağ kolunun felçli olduğu saptanıyor. Bu arkeolojik buluntu insanları tarihin çeşitli dönemlerinde engellilerin nasıl yaşadığı konusuna yönlenildi ve bazı ilginç sonuçların bulunmasını sağladı. Bu araştırmalara bakacak olursak:

Roma İmparatorluğu önceleri engelli doğan bireylerin öldürülmesine izin verirken, sonradan bu yasaklamış. Ancak engelli bireylerin Roma'da eğlence amaçlı olarak kullanıldığı da belgelerde yer alıyor. M.S. 330'lu yıllarda ise İstanbul'da engelli bireyler için "Yaşama Evi" adlı bir yer açıldığı görülüyor. ...

Kubilay ORAL

1. Metnin anlatımı samimi midir, resmi midir?
2. Metinde kanıtlama amacı var mıdır?
3. Metnin türü nedir?
3. Bu metin türüyle ilgili hangi tespitleri yapabiliriz?

Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

Yıllar sonra yaşlanmış, bizi koşturan bacaklarımız artık ağrıyor, her şeyi bize sunan gözlerimiz artık bizi bundan mahrum ediyor. Sevdiğimiz herkesi kaybetmiş, yalnız bir başımıza evimizde yaşıyoruz. Ömrümüzü adadığımız eşimizi de kaybetmişiz belki. Yalnızlığın kucağına kör bir düşüş. Yıl da birkaç kez gelen çocuklar, onlar da bize çocuk gibi davranır zaten. Bu düşüncelerden birden uyanmak ve şu ana bakmak... O yılların gelmesini çaresizce beklemek.

Bundan bir sene önce dedem can yoldaşını kaybetti. Yapayalnız bir evde yaşıyor. Geçen bana dedikleri yıkım gibiydi: "Duvarlar üstüme geliyor, konuşuyor benimle!" Yaşlılık, yalnızlık her şey bir arada. Gençken, yalnız kalmak isteğimiz zamanlar oluyor, peki yaşlıyken bunu istemeden yaşamak nasıl olacak ki?

Kubilay ORAL

1. Metnin anlatımı samimi midir, resmi midir?
2. Metinde kanıtlama amacı var mıdır, yoksa bir düşünce mi aktarılıyor?
3. Metnin türü nedir?
3. Bu metin türüyle ilgili hangi tespitleri yapabiliriz?



Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

İtalyan yazarı Luigi Pirandello'nun bir iki oyununu görmüşsünüzdür hikâyelerini okudunuz mu? Bay Feridun Timur onlardan otuz altısını dilimize çevirmiş. Millî Eğitim Bakanlığı da bastırmış. Hepsini okumadımsa da okuduklarım çok hoşuma gitti diyebilirim ki o yazarın oyunlarından daha çok beğendim hikâyelerini. Oyunlarında yüksekten atmayı andırır bir hal vardır. Hikâyeleri öyle değil Pirandello onlarda kişilerini daha iyi gösteriyor canlandırıyor. Oyunlarında hep bir görüşü savunmak okuyanları yahut seyircilerini düşündürmek ister. Hem de çözümlenemeyeceğini söylediği meseleler üzerinde düşündürmek ister. Bir gerginlik vardır oyunlarında hikâyeleri ise öyle değil onlardaki kişiler daha canlı okuyana daha yakın. Herhalde bana öyle geldi.

Nurullah ATAÇ

1. Metnin anlatımı samimi midir, resmi midir?
2. Metinde kanıtlama amacı var mıdır, yoksa bir düşünce mi aktarılıyor?
3. Metin size sizinle konuşuyor gibi geldi mi?
3. Metnin türü nedir?
3. Bu metin türüyle ilgili hangi tespitleri yapabiliriz?

Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

Orhan Gencebay, 4 Ağustos 1944 tarihinde Samsun'da doğdu. Müziğe 6 yaşında Klasik Batı Müziği sanatçısı Emin Tarakçı'dan keman ve mandolin dersleri alarak başladı. 7 yaşında Türk Müziği ve bağlamaya başladı. 10 yaşında beste çalışmalarına başladı. 13 yaşında babasının teşvikiyle Türk Sanat Müziği ve tamburla tanıştı. Samsun'daki ve İstanbul'daki halk evleri, müzik cemiyetleri ve müzik derneklerinde çalıştı. İstanbul Belediye Konservatuvarı'na girdi ve icra heyetinde bulundu. 16 yaşından itibaren caz ve rock müziği ile ilgilendi. Batı nefesli sazlarından oluşan orkestralarda tenor saz çalarak görev yaptı. 20 ve 22 yaşlarında Ankara ve İstanbul Radyoevi TRT sınavlarına girdi. Sınavları, başarıyla kazandı. 1967 yılında İstanbul Radyo Evi'nde bir süre çalıştı ve ayrıldı. 1968 yılında kendi sesiyle yorumladığı ilk 45'lik plağı çıkardı. Bugün 1000'e yakın bestesi vardır.

1. Metinde bahsedilen kişi ünlü birisi midir?
2. Metinde kişinin kişiliği ve yaptığı işler tarafsız şekilde ele alınmış mı?
3. Metnin türü nedir?
3. Bu metin türüyle ilgili hangi tespitleri yapabiliriz?



Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

Kapadokya tarihi olarak da oldukça eski bir yerleşim yeridir. Bu şehirde yerleşim eski taş devrine kadar dayanmakla birlikte şehirde Hititliler oldukça hakim olmuştur. Bu kadar eski bir tarihe sahip olan bölgede kazılar sonucu tarihe ışık tutan bir çok eser bulunmuştur.

Kentte gezilmesi gereken bir çok yer mevcuttur. Ürgüp, Göreme, Avanos şehirlerinin yanı sıra; Akvadi, Uçhisar ve Ortahisar Kaleleri, El Nazar Kilisesi, Aynalı Kilise de tarihi dokularıyla turistlerin beğenisini toplamaktadır. Güvercinlik Vadisi, Derinkuyu-Kaymaklı-Özkonak Yeraltı Şehirleri, Ihlara Vadisi, Selime Köyü, Çavuşin, Güllüdere Vadisi, Paşabağ- Zelve de ayrıca görülmeye değer yerler arasındadır. Bu saydıklarımız içerisinde vadi olarak çok tanınan Ihlara Vadisi gerçekten görenlerde hayretler uyandırıyor. 110 metre yüksekliğinde kanyon görünümündedir ve yaklaşık olarak 14 kilometre uzunluğa sahiptir.

1. Metinde neden ya da nereden bahsedilmiştir?

2. Metinde gerçeklere dayalı anlatım mı vardır, yoksa zıttı mı?

3. Metnin türü nedir?

4. Bu metin türüyle ilgili hangi tespitleri yapabiliriz?

Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruları cevaplayınız.

**Büyük Türk milleti!**

On beş yıldan beri, giriştiğimiz işlerde muvaffakiyet vadeden çok sözlerimi işittin. Bahtıyarım ki, bu sözlerimin hiç birinde milletimin hakkımdaki itimadını sarsacak bir isabetsizliğe uğramadım. Bugün, aynı iman ve katiyetle söylüyorum ki, millî ülküye, tam bir bütünlükle yürümekte olan Türk milletinin büyük millet olduğunu, bütün medenî âlem az zamanda bir kere daha tanıyacaktır. Asla şüphem yoktur ki, Türklüğün unutulmuş büyük medenî vasfı ve büyük medenî kabiliyeti, bundan sonraki inkişafı ile, atının yüksek medeniyet ufkundan yeni bir güneş gibi doğacaktır.

**Türk milleti!**

Ebediyete akıp giden her on senede, bu büyük millet bayramını daha büyük şereflerle, saadetlerle, huzur ve refah içinde kutlamayı gönülden dilerim.

**Ne mutlu Türküm diyene!**

**Mustafa Kemal ATATÜRK**

1. Bu metin hangi amaçla yazılmıştır?
2. Metinde sakin bir hava mı vardır, yoksa heyecanlı mı?
3. Metnin türü nedir?
4. Bu metin türüyle ilgili hangi tespitleri yapabiliriz?

## DÜŞÜNCEYE DAYALI METİN TÜRLERİ

Aşağıdaki kesitler hangi metin türünden alınmış olabilir? Üstlerine Yazınız.

Gelişen dünya da birçok değer de unutulmaya yüz tuttu. Eskiden insanlar daha birbirine bağlıydı; daha sevgi doluydu. Mesela eskiden insanlar gecenin bir yarısı bir birlerini arayıp radyoda çalan o güzel şarkıyı dinletirdi, yolda gördüğünde sadece sevgiyle sarılırdı bize sevenler. Ne kadar da değişmeye başlıyor dünya yavaştan.

Nüfusu hızla artan dünyamızda, ülkelerin ve insanların yaşadığı en büyük sorun muhakkak ki işsizliktir. Somut bir çözüm yolu olmayan bu önemli sorun için en büyük etkiyi yaratacak yöntem, eğitim olarak gösteriliyor. Eğitimli insanların oluşturduğu nesillerin nüfus planlamasına dikkat edeceği umuluyor. Ayrıca bu sorunun çözümünde devlet politikaları da oldukça önemli yer tutuyor...

Öyküde üzerinde durulması gereken bir diğer nokta; mahkemede Nihat'ı asılmaktan kurtaran Behiç Bey'in mahkeme çıkışında Nihat'ı öldürmesidir. Burada işine bağlı, idealist bir Behiç Bey görüyoruz aslında. İşine duygularını katmayan bir insan... Bir işi iyi yapmanın gereği de bu olsa gerek. Ancak, bunca yıl adalete kendini adanmış bir insanın bu kadar...

Türkiye'de dönem dönem haberler çıkar; Deli Dana, Kuş Gribi, Kene... Ancak bu kadar panik yaratan bu salgınların hiç birinin bir bayram öncesi trafik kazası ölümleri kadar ölüme yol açmadığını biliyor muyuz? Hiç düşündünüz mü dünyada en büyük felaketlere bunun yol açtığını. Ey okuyucum! Bu yazımda sizlerle bu konunuyu konuşmak istiyorum...

İnsanlar tarafından atmosfere salınan gazların sera etkisi yaratması sonucunda dünya yüzeyinde sıcaklığın artmasına küresel ısınma denir.

Küresel ısınma adı anıldığı zaman hiç kimse inanmak istememişti ama ünlü fizikçi Stephan Hawking bu durumu yıllar öncesinde şöyle dile getirmişti:

...

Hiçbir şeyin anlamı yok. Çocukluğumun tasasız gönleri, yosun kokuları, renkler, yorucu bir uzaklıkta duruyor Dolunayın altında derin, siyah denizin sessizliğinde sadece, babamın çektiği küreklerin hışırtısı duyuluyor. Göğün ipeksi lacivertliği ve annemin dargın yüzü; bunlar var bölük pörçük. Kül rengi belleksizlik lekelen ve yıkanmış mavilikler, güneşli bahçeler... O zamanki beni hatırlamaya ve anlamaya çalıştıkça zamanın içinde...

Deneme

Makale

Eleştiri

Sohbet